

Näringsdepartementet

2021-09-03

Dokumentbeteckning

COM (2021) 572

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén En ny EU-skogsstrategi för 2030.

Sammanfattning

Kommissionens utgångspunkt i EU:s skogsstrategi är att skogarna i EU är grundläggande för alla européers hälsa och välbefinnande och att vi är beroende av dem för tillgång till ren luft, rent vatten och för deras rika biodiversitet. De fyller avgörande funktioner genom att bidra till ekonomin, livskraftiga landsbygdsområden, klimatet genom att generera upptag av koldioxid, ekosystemtjänster, människors hälsa såväl som att ge utrymme för rekreation, kulturarv och hantverk och innovation. Kommissionen menar att pressen på EU:s skogar ökat påtagligt under de senaste åren till följd av klimatförändringar och mänsklig aktivitet. Kommissionens målsättning med EU:s nya skogsstrategi är därför att övervinna de utmaningar som kommissionen identifierat att skogarna står inför.

Kommissionens målsättningar och åtgärder presenteras under sex rubriker som berör stöd för skogens socio-ekonomiska funktioner; skydd och restaurering av EU:s skogar samt större skogsarealer; strategisk övervakning, rapportering och datainsamling; forskning och utveckling; ett inkluderande och sammanhängande styrningsramverk samt förbättrat genomförande av existerande lagstiftning.

Regeringen välkomnar att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt av kommissionen och konstaterar att EU:s nya skogsstrategi nu har presenterats. Regeringen ser med oro på att vissa av initiativen och förslagen i strategin går i en riktning som innebär ökad detaljreglering, ökad centralisering och ökade överstatliga inslag. Den utvecklingen strider emot det nationella självbestämmandet. Regeringen instämmer i att utmaningarna med förlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster måste adresseras och att skogen

har en central roll i klimatarbetet. Regeringen delar uppfattningen att EU och dess medlemsstater behöver ett hållbart skogsbruk för att klara framtidens utmaningar. Regeringen välkomnar att kommissionen i strategin betonar skogens mångsidighet. Regeringen välkomnar vidare att kommissionen lyfter fram betydelsen av forskning och innovation. Regeringen befarar samhällsekonomiska konsekvenser och administrativ börda i det fall samtliga delar av strategin genomförs och avser analysera detta. Regeringen anser att detaljreglering av hållbart skogsbruk på EU-nivå ska undvikas.

1 Förslaget

1.1 Ärendets bakgrund

EU har sedan 1998 en icke-bindande skogsbruksstrategi. 2013 kom en uppdaterad strategi som löpte ut efter 2020. Kommissionen aviserade den nya skogsstrategin i sitt meddelande om den gröna given (COM (2019) 640, faktaPM 2019/20: FPM13) under rubriken om bevarande och återställande av ekosystem och biologisk mångfald. Kommissionens ambition, inom ramen för den gröna given, var att den nya skogsstrategin skulle ta sin utgångspunkt i strategin för biologisk mångfald (COM (2020) 380, faktaPM 2019/20: FPM43). Den 16 juli 2021 presenterade kommissionen meddelandet om EU:s nya skogsstrategi som sträcker sig fram till 2030.

1.2 Förslagets innehåll

1.2.1 Inledning

Kommissionen inleder strategin med att konstatera att skogarna i EU är grundläggande för alla europeers hälsa och välbefinnande och att vi är beroende av dem för tillgång till ren luft, rent vatten och för deras rika biodiversitet. De fyller en avgörande funktion genom att bidra till ekonomin, klimatet som kolsänka, livskraftiga landsbygdsområden, ekosystemtjänster såväl som att ge utrymme för rekreation, kulturarv och hantverk och innovation. Strategin är förankrad i den europeiska gröna given och EU:s biodiversitetsstrategi för 2030. Kommissionen skriver att skogarna även i framtiden kommer att spela en avgörande roll för livskraftiga samhällen, inte minst för anpassning till och bekämpning av klimatförändringarna och nå målen om ett klimatneutralt EU år 2050. Vidare anför kommissionen att vi med tanke på de ökande och ibland konkurrerande kraven på skogar också måste se till att mängden trä vi använder ligger inom hållbarhetsgränserna och nyttjas optimalt i linje med tillvägagångssättet för cirkulär ekonomi. Kommissionen beskriver att pressen på EU:s skogar ökat påtagligt under de senaste åren till följd av klimatförändringar och mänsklig aktivitet. Kommissionens målsättning med EU:s nya skogsstrategi är att övervinna de

utmaningar som skogen står inför och tillgängliggöra skogens fulla potential för framtiden. Strategin ska utgöra ett policyramverk för insatser som syftar till växande, friska, mångsidiga och resilienta skogar i EU, vilket bidrar till klimatnytta, biologisk mångfald, tryggar försörjningen på och bortom landsbygden och stöder en hållbar skogsbaserad bioekonomi. Kommissionen konstaterar också att åtgärderna i EU:s nya skogsstrategi syftar till att uppfylla målet om en utsläppsminskning om 55% år 2030. Kommissionen ser också den nya skogsstrategin som ett viktigt bidrag i EU:s arbete med de globala målen för hållbar utveckling.

1.2.2 Stödja skogarnas socioekonomiska funktioner för en levande landsbygd och främja den skogsbaserade bioekonomin inom hållbara gränser

Kommissionen uppmärksammar att skogen bidrar med flera socioekonomiska funktioner och nyttor som t.ex. arbetstillfällen och tillväxt i landsbygdsområden samt rekreation som bidrar till folkhälsan. Kommissionen skriver att hållbar produktion av träbaserade produkter och andra icke-träbaserade produkter och tjänster, såsom ekoturism och bärplockning är en nyckel för att möjliggöra omställningen till en hållbar och klimatneutral ekonomi. Kommissionen menar att lagring av kol i träbaserade produkter utgör en stor potential och skriver att långlivade träprodukter är ett bra sätt att motverka klimatförändringarna. Kommissionen menar dock att kolinlagring i träprodukter och substitution troligen inte kan kompensera för den minskning av kolsänkan som de ökade avverkningarna förknippas med.

Kommissionen vill se att skogsråvaran nyttjas i enlighet med kaskadprincipen. Trä ska så långt det är möjligt användas till långlivade material och produkter. Kommissionen anser att kortlivade träprodukter har en roll att spela, särskilt vad gäller substitution, men att träråvaran som används för produktion av kortlivade träprodukter och energiproduktion ska vara sådan som inte lämpar sig för långlivade produkter eller rest- och återvunna produkter. Att respektera principerna för en cirkulär ekonomi beskrivs som avgörande. Kommissionen pekar också ut att skogen utöver tillgången till träråvara ger upphov till andra ekonomiska värden. Ekoturism och ätbara växter och bär anses vara av stor betydelse för en diversifierad skogsbaserad bioekonomi, inte minst för människor verksamma i landsbygdsområden.

Kommissionen skriver att tillhandahållandet av träprodukter ska ske i samspel med arbete för att förbättra bevarandestatusen i EU:s och världens skogar samt att återställa och öka den biologiska mångfalden för ökad resiliens, anpassningsförmåga och mångsidighet i skogen. Träd av högt ekologiskt värde ska inte användas. Den träbaserade bioekonomin måste hållas inom ramarna för hållbarhet och vara kompatibla med EU:s klimat- och biologiskmångfaldsmål för 2030 och 2050.

2.1 Främja hållbar skoglig bioekonomi för långlivade träprodukter

Kommissionen framhåller potentialen i långlivade träprodukter och ser behov av investeringar längs hela förädlingskedjan. Kommissionen ser stor potential i att ställa om byggnadssektorn till en kolsänka genom att ersätta fossila byggnadsmaterial med träråvara. För att göra det kommer kommissionen att ta fram en handlingsplan för att minska hela utsläppslivscykeln i byggnader fram till 2050. Kommissionen avser också revidera förordningen om harmoniserade villkor för saluföring av byggprodukter (förordning 305/2011).

2.2 Säkerställa hållbar användning av skogsbaserade resurser för bioenergi

Kommissionen skriver att träbaserad bioenergi för närvarande utgör huvuddelen av EU:s förnyelsebara energi och även fortsättningsvis förväntas göra det. Kommissionen skriver att medlemsstaterna behöver öka andelen förnyelsebar energi och att bioenergi kommer att fortsätta spela en viktig roll förutsatt att biomassan är producerad i enlighet med kaskadprincipen och tar EU:s kolsänka och målsättningar för biologisk mångfald i beaktande.

2.3 Främja icke-träbaserad bioekonomi inklusive ekoturism

Kommissionen skriver att bortsett från trä och biomassa utgör de resurser som härrör från skogen 20% av skogens marknadsmässiga värde. Kommissionen menar att det finns stor potential att öka avkastningen från skogsbaserade resurser och tjänster som ligger utanför det traditionella skogsbruket, såsom ekoturism. För att stärka dessa verksamheter avser kommissionen att främja samarbete mellan turismsektorn, skogsägare och naturvårdande verksamheter samt att utveckla standarder för ekoturism.

2.4 Främja lärande och stärka människors kunskap om hållbar skogsbaserad bioekonomi

Kommissionen skriver att en alltmer diversifierad användning av skogen medför ett behov av kompetensutveckling. Kommissionen kommer därför uppmuntra privata och offentliga aktörer att ta del i en 'Färdighetspakt'. Syftet med pakten är att mobilisera aktörer och uppmuntra till nya partnerskap, kunskapsutbyte och gemensamma åtgärder för att bättre anpassa utbildningar och praktik för yrkesverksamma inom skogsbruket efter dagens utmaningar och behov. Pakten ses även som ett instrument för att locka fler unga till sektorn.

1.2.3 Skydda, restaurera och utvidga EU:s skogar för att bekämpa klimatförändringarna, vända förlusten av biologisk mångfald och säkerställa resilienta och multifunktionella skogsekosystem

Kommissionen skriver att det i ljuset av klimatförändringarna och förlusten av biologisk mångfald finns ett brådskande behov av adaptiv skogsrestaurering och ekosystembaserat brukande som stärker resiliensen i EU:s skogar. Kommissionen anser att det är en förutsättning för att skogarna ska kunna leverera enligt sina socio-ekonomiska och miljömässiga funktioner för kommande generationer. Kommissionen anger att bevarande, restaurering och hållbart nyttjande av skogar enligt World Economic Forum skulle kunna generera 190 miljarder euro i affärsmöjligheter och 16 miljoner jobb globalt till 2030. Dessutom menar kommissionen att det behövs robusta metoder för att minska risker i samband med betydande osäkerhet kring framtida skogar. Här lyfter kommissionen att klimatförändringarna även innebär skogsförändringar. Kommissionen anser därför att det är nödvändigt att öka skyddet, återställa skogens biologiska mångfald och införa skogsbruksmetoder för ökad hänsyn till biologisk mångfald för att förbättra skogarnas resiliens och anpassningsförmåga. För att klara det bedömer kommissionen att det behöver utvecklas teknisk kunskap och information, riktade lagstiftningsinsatser samt ekonomiska incitament och stöd.

3.1 Skydda EU:s sista kvarvarande *primary* och *old-growth forest*¹

Kommissionen redogör under den här rubriken i huvudsak för förslag och åtgärder som presenterades i strategin för biologisk mångfald. Det gäller inte minst målen om skydd och strikt skydd av land samt arbetet med *primary* och *old-growth forests*.

3.2 Säkerställa skogsrestaurering och förstärkt hållbart skogsbruk för klimatanpassning och skogarnas motståndskraft

Kommissionen skriver att skogsbruksmetoder som bevarar och återställer den biologiska mångfalden leder till mer resilienta skogar som kan leverera enligt sina socio-ekonomiska och miljömässiga funktioner. Enligt kommissionen finns det vissa brukningsmetoder som är att föredra medan andra ska användas med försiktighet, särskilt sådana som påverkar biologisk mångfald eller orsakar förlust av kol i rötterna och i jorden. Kommissionen

¹ Det finns ingen enhetlig, vedertagen, internationell definition av begreppen *primary forest* och *old-growth forests*.

pekar ut kalavverkning som ett exempel på metoder som enbart ska användas i särskilt motiverade fall, till exempel när det bevisats att det är nödvändigt ur miljö – eller ekosystemhänseende. Kommissionen betonar även vikten av att skydda mark och markekosystemen. I det sammanhanget pekar kommissionen ut att otillbörlig användning av olämpliga maskiner som ger upphov till negativ påverkan på miljön bör undvikas.

Kommissionen anser att ramverket kring konceptet hållbart skogsbruk behöver förbättras. Kommissionen avser därför bygga vidare på Forest Europes kriterier för hållbart skogsbruk och tillsammans med medlemsstaterna och i nära samarbete med olika skogsintressenter ta fram ytterligare indikatorer, tröskelvärden och intervall för hållbart skogsbruk avseende skogsekosystemens tillstånd såsom hälsa, biologisk mångfald och klimatmål. Till att börja med kommer tillämpningen av indikatorerna, tröskelvärdena och intervallen att vara frivillig. Kommissionen skriver att indikatorerna ska vara flexibla, bygga på existerande arbete och ta skogars variationsrikedom, biogeografiska regioner och skogarnas typologi i beaktande. Kommissionens arbete med att utveckla riktlinjer för *closer-to-nature-forestry*² kommer att spela in i det arbetet. Riktlinjerna kommer också att utgöra grunden när kommissionen ska ta fram en frivillig *closer-to-nature*-certifiering. Kommissionen lyfter också en rad åtgärder för klimatanpassning av skogen samt vikten av investeringar i anpassningsåtgärder och katastrofförebyggande beredskapsinsatser. Kommissionen avser revidera lagstiftningen om skogsodlingsmaterial. Kommissionen avser också att i samarbete med medlemsstaterna följa situationen för trädhälsa i EU.

3.3 Beskogning och återbeskogning av skogar med biologisk mångfald

Kommissionen ser en möjlighet att öka beskogning och återbeskogning i särskilt städer och stadsnära miljöer samt i jordbruksområden. I strategin för biologisk mångfald lanserar kommissionen ambitionen att plantera tre miljarder nya träd i EU till 2030. I en bilaga till skogsstrategin finns en handlingsplan för hur det ska göras. Handlingsplanen innehåller kriterier för trädplantering samt verktyg för räkning och övervakning. Denna kompletteras bland annat med en tidslinje för hur ytterligare åtgärder, kriterier och riktlinjer ska utvecklas. Miljöövervakning för att följa upp målen utgör en central del av handlingsplanen, tillsammans med Europeiska miljöbyrån ska kommissionen göra löpande bedömningar av statusen för handlingsplanens genomförande.

² Det finns ingen enhetlig, vedertagen, internationell definition av begreppet *closer-to-nature forestry*

Kommissionen ser behov av att skapa ekonomiska incitament för skogsägare och andra verksamma inom skogsbruket för att förbättra kvantiteten och kvaliteten i skogarna i EU. Inte minst handlar det om att diversifiera inkomsterna från skogen bortom trä och icke-trämateriel och produkter till att också inkludera tillhandahållande av ekosystemtjänster. Kommissionen konstaterar att det finns goda exempel på offentliga och privata stödprogram för ekosystemtjänster och att det är något de tittar närmare på. När det kommer till EU:s möjligheter att skapa incitament framhålls särskilt den gemensamma jordbrukspolitiken. Kommissionen uppmanar även medlemsstaterna att inrätta egna stödprogram för ekosystemtjänster. En ekosystemtjänst som lyfts fram särskilt är koldioxidinlagring.

1.2.4 Strategisk skogsövervakning, rapportering och datainsamling

Kommissionen anser att informationsläget vad gäller tillståndet i skogarna i EU är ojämnt och att det finns utmaningar med att sammanställa existerande data från olika källor. För att kunna leverera på EU:s målsättningar anser kommissionen att det behövs strategisk planläggning för skogarna i EU:s medlemsstater. Kommissionen avser därför att lägga fram ett lagstiftningsförslag om observation, rapportering och datainsamlingsramverk för skogar i syfte att skapa ett integrerat skogsövervakningsramverk för hela EU. Lagstiftningsförslaget kommer att innehålla strategiska planer för skogar. Planerna kommer inte att vara föremål för godkännande av kommissionen men däremot innehålla gemensamma inslag och struktur för att kunna jämföras och ge en omfattande bild av tillståndet och utvecklingen av skogarna i EU. Kommissionen skriver att vad gäller övervakningen så ska fokus ligga på regelbunden och kostnadseffektiv rapportering och uppdatering av data på för EU prioriterade områden. Övervakningen ska ske med hög rumslig och tidsmässig detaljgrad. Det skogliga informationssystemet för Europa (FISE) kommer att förbättras och göras till hörnstenen för harmoniserad skoglig data i Europa.

Med hänvisning till strategin för biologisk mångfald upprepar kommissionen att målet är att all offentligt ägd skog ska täckas av skogsbruksplaner och att andelen privatägd skog som täcks av skogsbruksplaner ska öka. Kommissionen menar att planerna är ett sätt att hjälpa skogsägare och andra verksamma inom skogsbruket att omsätta de politiska målsättningar och strategiska prioriteringar satta på EU-, nationell och regional nivå.

1.2.5 En stark forskning och innovationsagenda för att förbättra vår kunskap om skogen

Kommissionen anser att forskning och utveckling (FoU) är avgörande för att nå målen i strategin. Kommissionen skriver att de kommer fortsätta stödja skogsinriktad forskning genom Horizon Europe och genom ett tematiskt kluster som ska bidra till att integrera hållbarhetsmålen i skogsbruket. Kommissionen skriver även att FoU är en nyckelfaktor för att stärka skogsbrukets anpassningsförmåga liksom till ett ökat tryck från skadegörare och biotiska störningar. Vikten av forskning för att förstå vilken betydelse *primary* och *old-grown forests* har för biologisk mångfald och klimat nämns vidare. För att förbättra och öka användningen av digitala hjälpmedel inom skogsbruket avser kommissionen investera i utvecklingen av digital infrastruktur och teknik. Kommissionen lyfter vikten av EU-samarbeten inom skogsinriktad forskning och föreslår ett nytt partnerskap för ökad koordinering mellan forskningsaktörer. Tillsammans med medlemsstaterna avser kommissionen att verka för utvecklingen av skogsrelaterade innovationer och utbildning. Kommissionen avser rikta upp till en miljard euro från Horizon Europe till att stimulera övergången till en cirkulär och skogsbaserad bioekonomi.

1.2.6 Inkluderande och sammanhängande skogligt styrningsramverk

För att skogarna fullt ut ska kunna bidra till målsättningarna i den gröna given behövs ett mer inkluderande och en bättre samordnad skoglig styrningsstruktur i EU enligt kommissionen. Kommissionen vill se en förstärkt samordning mellan olika politikområden och underlätta multidisciplinär dialog. Givet allmänhetens ökade intresse i framtiden för EU:s skogar måste transparens och allmänhetens insyn i genomförandet av den nya skogsstrategin säkerställas. I syftet att uppnå detta avser kommissionen föreslå att nytt ”EU-skogsstyrningssystem”. Det nya systemet ska i huvudsak bestå av en struktur med två parallella möteskonstellationer; en för dialog med medlemsstaterna och en för samhällsrepresentanter (civilsamhället, skogsägare, industri och akademi). Kommissionen kommer att hålla gemensamma möten mellan de två möteskonstellationerna minst två gånger per år. Kommissionen kommer att uppmuntra medlemsstaterna att dels etablera breda dialogplattformar om europeiska, nationella och lokala skogliga policier och dels skapa en ”Skoglig rådgivningsservice” i varje medlemsstat.

1.2.7 Intensifiera genomförandet och upprätthållandet av existerande EU regelverk

Kommissionen bedömer att genomförandet och upprätthållandet av de delar av EU:s gemensamma lagstiftning som berör skogar och skogsbruk behöver intensifieras. Kommissionen pekar på behovet av att komma till rätta med illegal avverkning och den pågående översynen av EU:s timmerförordning samt handlingsplanen för skogslagstiftningens efterlevnad, styrelseformer och handel (FLEGT). Kommissionen kommer under 2021 att presentera ett

förslag på förbättrade regler mot avskogning och utarmning av skogar. Kommissionen ser särskilda problem med olaglig avverkning i förhållande till *primary* och *old-growth forests* och undermåligt genomförande av EU:s gemensamma lagstiftning som leder till utarmning av skogar eller utebliven förbättring av skogars bevarandestatus. Kommissionen avser verka för att efterlevnaden av i det här hänseendet relevant lagstiftning förbättras.

Kommissionen avser även verka för att medlemsstaterna använder sig av geografiska informationssystem (GIS), att utveckla egen kapacitet för GIS på EU-nivå i syfte att kunna säkerställa efterlevnaden av miljölagstiftningen och att undersöka om det skulle kunna vara lämpligt att införa minimumstandarder för tredjepartscertifieringar. Därutöver vill kommissionen stärka civilsamhällets roll i övervakning av regelefterlevnad och planerar därför att arbeta tillsammans med medlemsstaterna för att förbättra tillgången till rättvisa i nationella domstolar vid miljörättsliga fall för individer och icke-statliga organisationer.

1.2.8 Sammanfattning

Kommissionen skriver att skogssektorn är en hörnsten i EU:s övergång till en klimatneutral, modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Kommissionens målsättning är att EU:s skogsstrategi ska bidra till utvecklingen av en hållbar skogsbaserad bioekonomi och till växande, diversifierade och resilienta skogar. Strategisk övervakning och decentraliserad planläggning är en nyckel för att försäkra att skogen lyckas bidra till flertalet målsättningar. Kommissionen belyser att skogsägare, andra verksamma inom skogsbruket samt aktörer längs skogens hela värdekedja har en betydande roll för att uppnå målen. Kommissionen kommer att göra en utvärdering av strategin till år 2025.

1.3 Gällande svenska regler och förslaget effekt på dessa

Inte aktuellt eftersom meddelandet i sig inte utgör något nytt lagstiftningsförslag. Däremot innehåller strategin ambitioner och aviserade förslag som kan få effekter för svenska regler.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Inte aktuellt eftersom meddelandet i sig inte utgör något nytt lagstiftningsförslag. Däremot innehåller strategin ambitioner och aviserade förslag som kan innebära budgetära konsekvenser. Det gäller bl.a. befarade administrativa bördor kopplade till lagförslaget om observation, rapportering och datainsamlingsramverk för skogar i syfte att skapa ett integrerat skogsövervakningsramverk för hela EU.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar att miljö- och klimatfrågorna prioriteras högt av kommissionen och konstaterar att EU:s nya skogsstrategi nu har presenterats. Strategins förslag behöver åtföljas av konsekvensanalyser för EU och för enskilda medlemsstater. När reglering behövs på EU-nivå är det viktigt att ta hänsyn till att kostnadseffektiviteten för specifika åtgärder kan skilja sig åt mellan medlemsstater och beroende på när i tiden de genomförs. Strategins förslag behöver vidare baseras på en vetenskaplig ansats och bästa tillgängliga fakta, både på EU-nivå såväl som på medlemsstatsnivå.

Regeringen anser att det nationella självbestämmandet i skogliga frågor ska värnas. Regeringen ser med oro på att vissa av initiativen och förslagen i strategin går i en riktning som innebär ökad detaljreglering, ökad centralisering och ökade överstatliga inslag. Den utvecklingen strider emot det nationella självbestämmandet. EU har ingen gemensam skogspolitik och ansvaret för skogarna ligger hos medlemsstaterna. Regeringen ser positivt på samverkan i skogligt relaterade frågor där fördraget så medger det, men anser att detaljreglering av hållbart skogsbruk på EU-nivå ska undvikas. Det är på nationell nivå som förutsättningarna för en effektivt utformad skogspolitik som kan ta hänsyn till nationella eller regionala förutsättningar och behov finns. Strategin i sig är inte bindande men dess element kan i varierande grad komma att bli det när de genomförs. Varje enskilt initiativ kommer därför att behöva bedömas utifrån de fördragsstadgade principerna om subsidiaritet och proportionalitet samt hur de förhåller sig till det nationella självbestämmandet.

Regeringen instämmer i att utmaningarna med förlust av biologisk mångfald och ekosystemtjänster måste adresseras. Sverige har en tydlig ambition att skyddsvärda skogar inte ska avverkas utan bevaras antingen genom formellt skydd eller frivilliga avsättningar

Regeringen instämmer vidare i att skogen har en central roll i klimatarbetet. Regeringen understryker att skogens klimatnytta består av skogen som en kolsänka och som en källa till hållbart producerade råmaterial som ersätter fossilbaserade produkter. Regeringen betonar vikten av ett långsiktigt perspektiv för skogen i klimatarbetet. Ledtiderna är långa i sektorn och skogens klimatnytta behövs på lång sikt (även efter 2050). Omställningen till en fossilfri, giftfri och cirkulär bioekonomi är avgörande både för att Sverige ska uppnå sina miljö- och klimatmål och de globala målen i Agenda 2030, samt för att bibehålla näringslivets konkurrenskraft på världsmarknaden. Regeringen anser vidare att kommissionen tydligare borde ha erkänt även kortlivade produkters, inklusive skogsbaserad energi, avgörande roll i omställningen till klimatneutralitet.

Regeringen delar uppfattningen att EU och dess medlemsstater behöver ett hållbart skogsbruk för att klara framtidens utmaningar. Regeringen

välkomnar att kommissionen i strategin betonar skogens mångsidighet. Regeringen välkomnar vidare att kommissionen lyfter fram betydelsen av forskning och innovation. Regeringen anser att ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart skogsbruk är av stor betydelse för ett hållbart samhälle. Regeringen saknar en tydlig koppling i strategin till ansatsen i Agenda 2030 om de tre dimensionerna av hållbarhet som integrerade och odelbara. Regeringen hade velat se ett resonemang från kommissionen om hur man eftersträvat en sådan integrering. Regeringen anser att Sverige har en politik som syftar till ett hållbart skogsbruk och regeringen betonar det fortsatta arbetet för hållbar utveckling, bland annat utifrån miljömål och andra hållbarhetsmål. Centralt för regeringen är att värna och balansera skogens alla olika nyttor. Regeringen avser att noga följa de initiativ som kan komma i konflikt med det nationella självbestämmandet eller subsidiaritetsprincipen eller som riskerar att kringkärna möjligheterna att utforma en kostnadseffektiv politik.

Regeringen välkomnar kommissionens syn på skogssektorn som en hörnsten i EU:s övergång till en klimatneutral, modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Regeringen delar kommissionens uppfattning att resurserna från skogen ska användas effektivt och efter principerna om en cirkulär ekonomi. Regeringen anser dock inte att de målsättningarna uppnås bäst med detaljreglering enligt kaskadprincipen och motsätter sig därför en sådan detaljreglering. Strategin fokuserar i hög utsträckning på olika typer av åtgärder som rör utbudssidan men saknar i stora delar en diskussion om hur efterfrågan ska skapas och med det konkurrenskraftiga företag, jobb och hållbar tillväxt med den skogliga värdekedjan som bas. Sverige noterar och välkomnar att kommissionen lyfter fram ökat träbyggnad. Regeringen anser att stödsystem med koppling till EU:s budget bör undvikas. Regeringen befarar samhällsekonomiska konsekvenser och administrativ börda i det fall samtliga delar av strategin genomförs och avser analysera detta. Regeringen anser att åtgärderna i strategin inte får vara kostnadsdrivande för EU-budgeten. Regeringens position om en minskad budget och stabiliserad EU-avgift kvarstår. Detta operationaliseras genom att Sverige ska argumentera för att utgiftsvolymen i samtliga politikområden kvarstår och att nya utgifter ska finansieras genom omprioriteringar inom ram.

Regeringen delar kommissionens syn på att klimatförändringarna innebär en utmaning för skogen och skogsbruket. Regeringen är därför positiv till att kommissionen i strategin lyfter insatser för att möta klimatförändringarna. Regeringen håller med om att det är viktigt att stärka skogarnas resiliens, särskilt genom klimatanpassning, för att därigenom säkerställa att skogen över tid kan fylla alla sina funktioner och utgöra bas för mångsidigt nyttjande. Den biologiska mångfalden är en förutsättning för upprätthållandet av ekosystemtjänster och av skogens motståndskraft, vilket är avgörande för ekosystemens produktionsförmåga över tid. Regeringen vill framhålla att både skydd av skog och ett mångsidigt brukande kan bidra till att stärka såväl skogarnas motståndskraft som tillväxt. En mångfald av bruksmetoder utifrån medlemsstaternas skilda förutsättningar behöver främjas. Regeringen

ser det som nödvändigt att medlemsstaterna ges utrymme att själva välja skötsel- och brukningsmetoder. Regeringen anser att EU inte bör begränsa verktygslådan utan tvärt om sträva efter en så bred och variationsrik, medlemsstats-anpassad verktygslåda som möjligt för att kunna bidra på ett kostnadseffektivt sätt till övergripande EU-mål. Tydliga definitioner behöver utarbetas gemensamt och genomförande bygga på flexibilitet för att utforma åtgärder och regleringar anpassade till medlemsstaternas olika förutsättningar. Regeringen ser positivt på att kommissionen vill öka trädplanteringen men anser även här att satsningen måste genomföras på ett sätt som tar hänsyn till medlemsstaternas nationella förutsättningar. Regeringen saknar en diskussion från kommissionen om kostnadseffektivitet och mervärde för enskilda medlemsstater i förhållande till trädplanteringsprojektet.

Regeringen noterar kommissionens ambition att presentera ett lagförslag om observation, rapportering och datainsamlingsramverk för skogar i syfte att skapa ett integrerat skogsövervakningsramverk för hela EU. Regeringen anser att detaljreglering av hållbart skogsbruk på EU-nivå ska undvikas. Regeringen motsätter sig en planläggning av skogarna på EU-nivå och därmed förslaget om strategiska planer samt krav på skogsbruksplaner. Regeringen delar inte bedömningen att den långsiktiga visionen eller den strategiska planeringen kring skogarna brister i EU:s medlemsstater och att det är något som kommissionen bör skapa gemensamma strukturer för på EU-nivå. Merparten av EU:s medlemsstater har långsiktiga visioner i form av nationella skogsprogram eller liknande. Regeringen skulle föredra om strategins genomförande fokuserade på att uppmuntra frivilliga och nationella initiativ och gemensamma utbyten kring vägledande principer för dem.

Regeringen instämmer att dataunderlaget behöver förbättras inom flera medlemsstater, bland annat för att följa effekterna av klimatförändringarna, men när nationell data med god tillförlitlighet och kvalitet finns tillgänglig bör denna användas. Regeringen ifrågasätter att EU ska bygga upp en omfattande struktur för datainsamling. Regeringen skulle föredra om kommissionen nyttjade existerande strukturer, både internationellt och i medlemsstaterna. Ett ökat utbyte och samverkan med dels FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) och dels de nationella skogsinventeringarna skulle vara både mer kostnadseffektivt och mindre administrativt betungande.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Österrike har under våren 2020 tagit initiativ till olika ståndpunktsmarkeringar som fått stöd av ett antal medlemsstater. I samband med jordbruks- och fiskerådet i mars 2021 tog Österrike tillsammans med Bulgarien, Kroatien, Tjeckien, Estland, Finland, Ungern, Lettland, Litauen, Malta, Polen och Slovakien fram en gemensam not. Den här gruppen medlemsstater menade att den pågående utvecklingen i en rad frågor styr mot

en alltför ensidig syn på skogens roll och nyttor inom EU vilket bland annat riskerar att föregripa och därmed begränsa innehållet i den kommande skogsstrategin. Den 5 juli 2021 skickade Österrike, Tjeckien, Estland, Finland, Frankrike, Tyskland, Ungern, Lettland, Polen, Rumänien och Slovakien ett brev till EU-kommissionen med anledning av en läckt version av den kommande skogsstrategin. I brevet kritiseras kommissionen för att inte ha tagit till sig av rådet och Europaparlamentets tidigare synpunkter och medskick. I sak lyfte den här gruppen medlemsstater att kommissionen saknade förståelse för skogen och den skogssektorns mångsidighet, att kommissionen ignorerade det nationella självbestämmandet och att de socioekonomiska aspekterna fick stå tillbaka för de miljömässiga.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Rådet tog fram slutsatser om den nya skogsstrategin under det tyska ordförandeskapet hösten 2020. Syftet var att slutsatserna skulle fungera som ett medskick till kommissionen under deras arbete med att ta fram strategin. Rådsslutsatserna antogs i november 2020. EU-nämnden tog ställning till rådsslutsatserna via ett skriftligt samråd som avslutades den 10 november 2020. Det fanns stöd för regeringens ståndpunkt att Sverige bör stödja rådsslutsatserna.

Europaparlamentet antog en egen initiativrapport den 8 oktober 2020 (2019/2157(INI)) i vilken de redogjorde för sin syn på hur EU:s nya skogsstrategi borde utformas.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt eftersom meddelandet inte utgör ett konkret lagstiftningsförslag.

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

Inte aktuellt då meddelandet inte utgör ett konkret lagstiftningsförslag.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Det slovenska ordförandeskapet planerar att ta fram rådsslutsatser under hösten 2021. Strategin kommer att diskuteras i rådsarbetsgruppen för

skogsbruk (WPF) första gången den 3 september. Strategin kommer att diskuteras på jordbruks- och fiskeministermötet i oktober 2021.

2020/21:FPM145

4.2 Fackuttryck/termer

Kaskadprincipen - Prioritetsordning för användningen av råvaror. I fallet trä innebär det till exempel att först görs produkter av den högre förädlingsgraden och i sista hand utnyttjas till energi.

Nationella skogsprogram: Enligt den regionala uttolkningen inom Forest Europe (Ministerial Conference on the Protection of Forests 2003) av begreppet nationella skogsprogram är det en deltagande-, holistisk-, tvärssektoriell- och iterativ process för policyplanering, implementering, övervakning och utvärdering på den nationella och/eller regionala nivån som syftar till fortsatt utveckling av hållbart skogsbruk i enlighet med Helsingforsresolutionen och bidra till hållbar utveckling.